

Brüssel, 22.3.2021
COM(2021) 132 final

2021/0067 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitees ja assotsieerimisnõukogus, mis on loodud ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepinguga, seoses Gruusia valitsuse põhjaliku tegevuskava heakskiitmisega riigihangetega seotud õigusaktide rakendamiseks ning assotsieerimislepingu XVI-B lisa 1. etapi lõpuleviimise tunnustamisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks kaubanduskoosseisus kokkutulnud ELi-Gruusia assotsieerimiskomitee liidu nimel võetav seisukoht seoses sellise otsuse kavandatava vastuvõtmisega, millega antakse heakskiit Gruusia valitsuse põhjalikule tegevuskavale riigihangetega seotud õigusaktide rakendamiseks ja tunnustatakse assotsieerimislepingu XVI-B lisa 1. etapi lõpuleviimist.

Lisaks käsitletakse käesolevas ettepanekus otsust, millega määratakse kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel ELi-Gruusia assotsieerimisnõukogus, et anda lepinguosalistele täiendav turulepääs, nagu on ette nähtud assotsieerimislepingu IV jaotises.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Assotsieerimisleping

Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepinguga¹ (edaspidi „leping“) on kehtestatud põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond, mille eesmärk on luua tingimused tõhustatud majandus- ja kaubandussuheteks. See hõlmab riigihangete valdkonna õigusaktide järkjärgulist ühtlustamist. Leping jõustus 1. juulil 2016.

2.2. Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee

Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee loodi lepingu artikli 408 lõikega 4 ning see täidab talle lepingu IV jaotisega („Kaubandus ja kaubandusküsimused“) määratud ülesandeid.

Vastavalt artikli 408 lõikele 3 on assotsieerimiskomiteel õigus võtta vastu otsuseid kõnealuses lepingus sätestatud juhtudel. Assotsieerimiskomitee otsused on siduvad ja lepinguosalistes võtavad nende rakendamiseks asjakohaseid meetmeid. Assotsieerimiskomitee võtab oma otsused vastu lepinguosalistes kokkuleppel, võttes arvesse lepinguosalistes sisemenetlusi.

2.3. Assotsieerimisnõukogu

Assotsieerimisnõukogu loodi lepingu artikliga 404. Assotsieerimisnõukogu jälgib ja kontrollib lepingu kohaldamist ja rakendamist ning vaatab lepingu toimimise selle eesmärkide valguses korrapäraselt läbi. Lisaks käesoleva lepingu kohaldamise ja rakendamise jälgimisele ja kontrollimisele vaatab assotsieerimisnõukogu läbi kõik käesoleva lepingu raames üles kerkivad olulised küsimused ning kõik muud vastastikust huvi pakkuvad kahepoolsed ja rahvusvahelised küsimused.

Lepingu artikli 406 kohaselt on assotsieerimisnõukogul õigus teha lepingu alusel otsuseid, mis on lepinguosalistes siduvad. Eelkõige on artikli 419 lõikes 5 sätestatud, et kui lepinguosalistes lepivad kokku, et lepingu IV jaotisega „Kaubandus ja kaubandusküsimused“ hõlmatud vajalikud meetmed on rakendatud ja need pööratakse täitmisele, teeb assotsieerimisnõukogu temale lepingu artiklitega 406 ja 408 delegeeritud volituste alusel otsuse käesoleva lepingu IV jaotises käsitletud turu edasise avamise kohta.

Assotsieerimisnõukogu otsused on siduvad ja lepinguosalistes võtavad nende rakendamiseks asjakohaseid meetmeid. Assotsieerimisnõukogu võtab oma otsused ja soovitused vastu lepinguosalistes kokkuleppel, kui nende vastavad sisemenetlused on lõpule viidud.

¹ ELT L 261, 30.8.2014, lk 744.

2.4. Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee kavandatud õigusakt

Kavandatava akti eesmärk on anda heakskiit Gruusia valitsuse poolt heaks kiidetud hiljutisele põhjalikule reformikavale riigihangete valdkonnas ning kinnitada lepingu XVI-B lisa (institutsioonilise reformi, ühtlustamise ja turulepääsu esialgne ajakava) 1. etapi lõpuleviimist.

ELi-Gruusia põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna lepingu XVI-B lisas on 1. etapi lõpuleviimiseks sätestatud järgmised nõuded:

- lepingu artikli 143 lõike 2 ja artikli 144 rakendamine,
- lepingu artiklis 145 sätestatud reformistrateegia kokkulepe.

Esimene nõude puhul on artikli 143 lõikes 2 sätestatud, et Gruusia määrab eelkõige:

- keskvalitsustasandi täitevorgani, kelle ülesanne on tagada sidus poliitika ja selle rakendamine kõikides riigihangetega seotud valdkondades. Selline organ hõlbustab ja koordineerib käesoleva peatüki rakendamist ning suunab järkjärgulist õigusaktide ühtlustamist liidu õigustikuga vastavalt käesoleva lepingu XVI-B lisale;
- erapooletu ja sõltumatu organi, kelle ülesanne on vaadata läbi hankemenetluse käigus hankijate tehtud otsused. Selles kontekstis tähendab „sõltumatu“, et organ on hankijatest ja ettevõtjatest sõltumatu avalik asutus. Luuakse võimalus kõnealuse organi otsused kohtus vaidlustada.

Need meetmed viidi lõpule 23. aprillil 2014 valitsuse määrusega 306 ja 2. juulil 2020 Gruusia seadusega nr 6730.

Kooskõlas artikliga 144 täidavad lepinguosalisel nimetatud artikli lõikes 2–15 sätestatud hankemenetluse põhinõudeid lepingute avaldamise, sõlmimise ja kohtuliku kaitse kohta. Need põhinõuded tulenevad otseselt ELi riigihangete õigustikuga ettenähtud riigihanke-eeskirjadest ja -põhimõtetest, sealhulgas mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja proportsionaalsuse põhimõttest.

Need põhimõtted on Gruusia riigihanke-eeskirjadesse üle võetud sellega, et 2010. aastal võeti kasutusele e-hangete süsteem ja 6. aprillil 2017 võeti vastu Gruusia seadus 617, millega muudeti riigihangete seadust.

Seoses XVI-B lisa 1. etapi teise nõudega on vaja vastu võtta lepingu artiklis 145 osutatud tegevuskava. Assotsieerimislepingu artikli 145 lõikes 1 on sätestatud, et enne järkjärgulise ühtlustamise algust tuleb Gruusial esitada kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomiteele põhjalik tegevuskava lepingu IV jaotise 8. peatüki rakendamiseks koos ajakava ja vahe-eesmärkidega. See dokument, mis peab assotsieerimislepingu kohaselt olema kooskõlas XVI-B lisas sätestatud etappide ja ajakavaga, peab hõlmama kõiki reforme, mis on seotud liidu õigustikuga ühtlustamise ja institutsioonilise suutlikkuse suurendamisega.

Gruusia valitsus võttis 31. märtsil 2016 vastu määruse nr 536, millega kiideti heaks tegevuskava, milles käsitletakse kavandatavaid muudatusi riigihangete valdkonnas kooskõlas Gruusia ja ELi kohustustega põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna lepingu raames. Nimetatud määrust muudeti valitsuse 22. jaanuari 2018. aasta määrusega nr 154 ja 12. juuni 2020. aasta määrusega nr 974. Tegevuskava vastab artikli 145 lõike 1 nõuetele.

Kavandatav akt muutub lepinguosalistele siduvaks vastavalt lepingu artikli 145 lõikele 2, milles on sätestatud, et „kui kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee kiidab tegevuskava heaks, lähtutakse sellest dokumendist käesoleva peatüki rakendamisel. Liit teeb kõik, mis võimalik, et abistada Gruusiat tegevuskava rakendamisel.“ Vastavalt artikli 146

lõikele 3 hindab kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee järgmist etappi alles pärast seda, kui XVI-B lisa 1. etapp on heaks kiidetud.

2.5. Assotsieerimisnõukogu kavandatav otsus turulepääsu kohta

Kui 1. etapp on heaks kiidetud, võtab assotsieerimisnõukogu kooskõlas artikli 146 lõikega 2 ja artikli 419 lõikega 5 ning XVI-B lisa sätetatud institutsioonilise reformi, ühtlustamise ja turulepääsu ajakavaga vastu otsuse, millega võimaldatakse vastastikune turulepääs keskvalitsusasutuste hangetele.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitees liidu nimel võetava seisukoha eesmärk on anda heakskiit Gruusia valitsuse tegevuskavale riigihankeid käsitlevate õigusaktide rakendamiseks.

Samuti on selle eesmärk tunnistada, et Gruusia on täitnud assotsieerimislepingu XVI-B lisa (institutsioonilise reformi, ühtlustamise ja turulepääsu esialgne ajakava) 1. etapi, võttes vastu ulatusliku reformistrateegia kooskõlas lepingu artikliga 145 ning tunnustades lepingu artikli 143 lõike 2 ja artikli 144 rakendamist.

Pärast seda, kui kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee on tegevuskava heaks kiitnud, lähtutakse sellest dokumendist IV jaotise 8. peatüki rakendamisel kooskõlas lepingu artikli 145 lõikega 2.

Assotsieerimisnõukogus liidu nimel võetava seisukoha eesmärk on võtta vastu otsused lepinguosalistele täiendava turulepääsu võimaldamise kohta vastavalt lepingu IV jaotisele.

Neid otsuseid tuleks vaadelda nende jõupingutuste laiemas kontekstis, mida EL ja Gruusia on teinud oma õigusaktide ühtlustamiseks, sealhulgas riigihangete valdkonnas, et luua tingimused majandus- ja kaubandussuhete tugevdamiseks.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on ette nähtud kord, mille alusel võetakse vastu otsused, millega „kehtestatakse lepingus sätetatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslikud tagajärjed asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Nende hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“².

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee on lepinguga, s.t ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepinguga sätetatud organ.

² Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas C-399/12: Saksamaa vs. nõukogu, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Akt, mille kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Vastavalt lepingu artikli 408 lõikele 3 muutub kavandatud õigusakt rahvusvahelise õiguse raames lepinguosaliste jaoks siduvaks.

Assotsieerimisnõukogu otsusel vastastikuse turulepääsu lubamise kohta on vastavalt lepingu artikli 406 lõikele 1 õiguslik toime allakirjutanute territooriumil.

Kavandatavad aktid ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaaloõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks ja teine on kõrvalise tähtsusega, saab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olla üksainus materiaaloõiguslik alus, mis oleneb peamisest või domineerivast eesmärgist või valdkonnast.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava õigusakti põhieesmärk ja sisu on seotud liidu ühise kaubanduspoliitika rakendamise tagamisega.

Seepärast on esildatud otsuse materiaaloõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Järeldus

Kavandatava otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATUD ÕIGUSAKTIDE AVALDAMINE

Kooskõlas artikli 145 lõikega 2 inkorporeeritakse kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee aktiga Gruusia ametiasutuste poolt heaks kiidetud tegevuskava lepingu IV jaotise 8. peatükki kui viitedokument ning sellega kinnitatakse XVI-B lisa (institutsioonilise reformi, ühtlustamise ja turulepääsu esialgne ajakava) 1. etapi lõpuleviimist. Assotsieerimisnõukogu otsus anda vastastikune turulepääs loob õigusi ja kohustusi. Seepärast on asjakohane avaldada kõnealused õigusaktid pärast nende vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitees ja assotsieerimisnõukogus, mis on loodud ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepinguga, seoses Gruusia valitsuse põhjaliku tegevuskava heakskiitmisega riigihangetega seotud õigusaktide rakendamiseks ning assotsieerimislepingu XVI-B lisa 1. etapi lõpuleviimise tunnustamisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit sõlmis nõukogu otsuse (EL) 2016/838³ alusel ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepingu⁴ (edaspidi „leping“), mis jõustus 1. juulil 2016.
- (2) Lepingu artikli 145 lõikega 1 nähakse ette, et Gruusia esitab assotsieerimiskomitee kaubanduskoosseisule riigihankeid käsitlevate õigusaktide rakendamise põhjaliku tegevuskava koos ajakava ja eesmärkidega, mis peaksid sisaldama kõiki õigusaktide liidu õigustikuga ühtlustamiseks elluviidavaid reforme.
- (3) Vastavalt artikli 145 lõikele 2 peab kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee sellise põhjaliku tegevuskava heaks kiitma, et seda saaks kasutada rakendamise alusdokumendina riigihangete valdkonna õigusaktide ühtlustamisel liidu õigustikuga.
- (4) Kooskõlas lepingu artikli 146 lõikega 2 toimub õigusaktide ühtlustamine liidu õigustikuga järjekordsete etappidena, nagu on sätestatud lepingu XVI-B lisas esitatud ajakavas. Selle lepingu artikli 408 lõikes 4 sätestatud kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee peaks hindama iga etapi rakendamist, ning kui ta selle heaks kiidab, võetakse seda arvesse vastastikusel turulepääsu võimaldamisel vastavalt käesoleva lepingu XVI-B lisale.
- (5) Kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee võtab vastavalt ELi-Gruusia assotsieerimisnõukogu 17. novembri 2014. aasta otsuse nr 1/2014 (kodukorra kohta) II lisa artikli 11 lõikele 2 vastu otsuse, milles esitatakse arvamus Gruusia ametiasutuste poolt heaks kiidetud tegevuskava kohta ning hinnang Gruusia õigusaktide ühtlustamise kohta liidu õigusega, kui lepingu XVI-B lisas sätestatud 1. etapp on lõpule viidud. Gruusia valitsus kiitis 31. märtsi 2016. aasta otsusega nr 536 heaks

³ Nõukogu 23. mai 2016. aasta otsus (EL) 2016/838 ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Gruusia vahelise assotsieerimislepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 141, 28.5.2016, lk 26).

⁴ ELT L 261, 30.8.2014, lk 4.

tegevuskava, milles käsitletakse kavandatavaid muudatusi riigihangete valdkonnas kooskõlas Gruusia ja ELi kohustustega põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna lepingu raames, mida on muudetud Gruusia valitsuse 22. jaanuari 2018. aasta otsusega nr 154 ja 12. juuni 2020. aasta otsusega nr 974.

- (6) Pärast esimese etapi lõpuleviimise kinnitamist peaks assotsieerimisnõukogu tegema otsuse vastavalt ELi-Gruusia assotsieerimisnõukogu 17. novembri 2014. aasta otsuse nr 1/2014 (kodukorra kohta) I lisa artikli 11 lõikele 2 vastastikuse turulepääsu andmise kohta keskvalitsusasutuste hangetele kooskõlas lepingu XVI-B lisaga.
- (7) On asjakohane määrata kindlaks kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitees ja assotsieerimisnõukogus liidu nimel võetav seisukoht, kuna kavandatavad otsused on liidule siduvad,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitees seoses Gruusia valitsuse poolt heaks kiidetud põhjaliku tegevuskavaga ning põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna lepingu XVI-B lisa esitatud 1. etapi lõpuleviimisega, põhineb kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee otsuse eelnõul, mis on esitatud käesoleva otsuse I lisa.

Artikkel 2

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel assotsieerimisnõukogus seoses vastastikuse turulepääsu andmisega XVI-B lisa alusel, põhineb assotsieerimisnõukogu otsuse eelnõul, mis on esitatud käesoleva otsuse II lisa.

Artikkel 3

Artiklis 1 osutatud kaubanduskoosseisus kokkutulnud assotsieerimiskomitee otsus ja artiklis 2 osutatud assotsieerimisnõukogu otsus avaldatakse pärast nende vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*